

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 2018
(OR. en)

9418/18

Διοργανικοί φάκελοι:
2018/0107 (COD)
2018/0108 (COD)

JAI 516
COPEN 166
CYBER 117
DROIPEN 76
JAIEX 56
ENFOPOL 284
DAPIX 158
EJUSTICE 62
MI 399
CODEC 873

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Συμβούλιο
Θέμα:	Ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία α) Κανονισμός για την ευρωπαϊκή εντολή υποβολής και την ευρωπαϊκή εντολή διατήρησης ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων β) Οδηγία για τον ορισμό νόμιμων εκπροσώπων με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων = Συζήτηση προσανατολισμού

I. Εισαγωγή

1. Στις 17 Απριλίου 2018 η Επιτροπή ενέκρινε δύο νομοθετικές προτάσεις: μια *πρόταση κανονισμού σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή υποβολής και την ευρωπαϊκή εντολή διατήρησης ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις*¹ και μια *πρόταση οδηγίας σχετικά με τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων για τον ορισμό νόμιμων εκπροσώπων με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών*². Στόχος των προτάσεων είναι η βελτίωση της διασυνοριακής πρόσβασης σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία, με τη δημιουργία νομικού πλαισίου για τις δικαστικές διαταγές με άμεσους αποδέκτες τους νόμιμους εκπροσώπους παρόχων υπηρεσιών, χωρίς την παρέμβαση αρχής στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένος ο νόμιμος εκπρόσωπος.

¹ 8110/18.

² 8115/18.

Οι πρώτες συζητήσεις εμπειρογνομόνων και μια συζήτηση στο πλαίσιο της CATS ανέδειξαν μια σειρά σημαντικών από πολιτική άποψη ζητημάτων που η Προεδρία επιθυμεί να θέσει στο Συμβούλιο (ΔΕΥ) στις 4 Ιουνίου ζητώντας πολιτική καθοδήγηση όχι μόνον όσον αφορά την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί στις μελλοντικές διαπραγματεύσεις για τις προτάσεις, αλλά και όσον αφορά τις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ επί του ζητήματος με βασικούς εταίρους όπως οι ΗΠΑ.

II. Πεδίο εφαρμογής των νομοθετικών προτάσεων της Επιτροπής

2. Αν και υποδέχτηκαν με ικανοποίηση τις προτάσεις, ορισμένες αντιπροσωπίες εξέφρασαν λύπη για το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου κανονισμού καθώς δεν θίγει την *άμεση πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία* (άμεση πρόσβαση σε δεδομένα χωρίς τη συνδρομή τρίτου (παρόχου υπηρεσιών) ως διαμεσολαβητή) ή την *υποκλοπή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο*. Πολλές αντιπροσωπίες έκριναν ότι αυτά τα δύο στοιχεία θα έπρεπε να θίγονται καθώς απαντούν σε μια επιχειρησιακή ανάγκη και, ως εκ τούτου, πρέπει να μελετηθούν περαιτέρω και σαφώς διεξοδικότερα. Ωστόσο, οι απόψεις δίστανται ως προς το εάν αυτό θα πρέπει να γίνει προκειμένου να ενταχθούν στις προτάσεις στην τρέχουσα μορφή τους ή μάλλον παράλληλα με τις προτάσεις στην τρέχουσα μορφή τους ώστε να μην καθυστερήσουν ή παραταθούν οι διαπραγματεύσεις που είναι σε εξέλιξη.
3. Όσον αφορά την *υποκλοπή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο*, μέχρι σήμερα έχουν ληφθεί υπόψη τα εξής:
  - πρόκειται για παρεμβατικό μέτρο ευαίσθητου χαρακτήρα,
  - η πιθανότητα αυτή προβλέπεται στις περισσότερες εθνικές νομοθεσίες για την εγχώρια πραγματικότητα, στην οδηγία για την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας και στον αμερικανικό νόμο Cloud· κάθε διάταξη της ΕΕ που συνιστά νομική βάση για υποκλοπή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο θα πρέπει να εξετάζεται σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο και να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη εξοπλισμού των αρχών των κρατών μελών με την πλήρη δέσμη εργαλείων για την καταπολέμηση του εγκλήματος στην ψηφιακή εποχή (τα οποία οι συνάδελφοί τους στις ΗΠΑ έχουν στη διάθεσή τους). Επιπλέον, τα κράτη μέλη επεσήμαναν ότι, στο πλαίσιο του προβληματισμού για το μέτρο αυτό, θα πρέπει να ληφθεί επίσης υπόψη η δυνατότητα να καλυφθούν οι υποκλοπές σε πραγματικό χρόνο από μια εκτελεστική συμφωνία δυνάμει του αμερικανικού νόμου Cloud, σε αμοιβαία βάση.

4. Όσον αφορά την άμεση πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία, μέχρι σήμερα έχουν υποστηριχθεί τα εξής:
- είναι ένα ισχυρό εργαλείο σε περίπτωση ατοπικότητας ή μη συνεργάσιμων παρόχων υπηρεσιών, παρέχοντας στις αρχές των κρατών μελών την εξουσία να έχουν πρόσβαση εξ αποστάσεως στα δεδομένα που καθίστανται διαθέσιμα μετά την έρευνα και κατάσχεση συσκευής ή μέσω της χρήσης διαπιστευτηρίων που έχουν αποκτηθεί νομίμως για την πρόσβαση σε λογαριασμό·
  - υπάρχει σήμερα μεγάλη ποικιλία εθνικών νόμων που ρυθμίζουν την εν λόγω άμεση πρόσβαση στα κράτη μέλη, ιδιαίτερα τις εγγυήσεις και τις εξουσίες που παρέχουν·
  - η πιθανή δημιουργία ενός κοινού πλαισίου της ΕΕ θα ήταν χρήσιμη· όμως, θα πρέπει να εξεταστούν με προσοχή τόσο μια τέτοια προσέγγιση από πλευράς ΕΕ, υπό το πρίσμα των ως άνω αποκλινόντων εθνικών νομικών πλαισίων, όσο και διάφορα νομικά θέματα, μεταξύ άλλων η κατάλληλη νομική βάση.
5. *Καλούνται οι υπουργοί να ανταλλάξουν απόψεις αναφορικά με το επείγον του ζητήματος και με τις λεπτομέρειες για τη συνέχιση των συζητήσεων όσον αφορά τη δημιουργία ενός πλαισίου της ΕΕ για την «άμεση πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία» και την «υποκλοπή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο» στο εγγύς μέλλον.*

III. Πρόσφατες διεθνείς εξελίξεις και ο αντίκτυπος του αμερικανικού νόμου Cloud

6. Ο αμερικανικός νόμος Cloud³, που εκδόθηκε από το Κογκρέσο των ΗΠΑ στις 23 Μαρτίου 2018, αποσαφηνίζει, μέσω τροποποίησης του νόμου για τα αποθηκευμένα δεδομένα επικοινωνιών του 1986, ότι οι πάροχοι υπηρεσιών των ΗΠΑ υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς εντολές των αρχών των ΗΠΑ για κοινοποίηση δεδομένων που αφορούν το περιεχόμενο, ανεξάρτητα από τον τόπο αποθήκευσης των δεδομένων αυτών⁴. Επιπλέον, ο νόμος CLOUD επιτρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη σύναψη εκτελεστικών συμφωνιών με αλλοδαπές κυβερνήσεις, βάσει των οποίων οι πάροχοι υπηρεσιών των ΗΠΑ θα είναι σε θέση να παρέχουν άμεσα σε αυτές τις αλλοδαπές κυβερνήσεις δεδομένα που αφορούν το περιεχόμενο (καθώς και να παρακολουθούν ηλεκτρονικές επικοινωνίες), υπό όρους που θα καθορίζονται στις εκτελεστικές συμφωνίες.

---

³ Νόμος σχετικά με την αποσαφήνιση της νόμιμης χρήσης δεδομένων στο εξωτερικό («Clarifying Lawful Overseas Use of Data»)

⁴ Καθιστώντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, άνευ αντικειμένου την υπόθεση ΗΠΑ κατά Microsoft Corporation επί του ίδιου αντικειμένου, δηλ. κατά πόσον, βάσει του νόμου για τα αποθηκευμένα δεδομένα επικοινωνιών (Stored Communications Act) του 1986, οι αμερικανικές αρχές επιβολής του νόμου μπορούν να ζητήσουν από πάροχο υπηρεσιών με έδρα στις ΗΠΑ, δυνάμει δικαστικού εντάλματος, να παραδώσει το περιεχόμενο ενός λογαριασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το οποίο είναι αποθηκευμένο σε διακομιστή που βρίσκεται σε άλλη χώρα.

7. Κατά τη συζήτηση του ζητήματος αυτού στο Συμβούλιο (ΔΕΥ) του Μαρτίου, οι υπουργοί τάχθηκαν υπέρ της υιοθέτησης κοινής προσέγγισης της ΕΕ έναντι των ΗΠΑ, υπογραμμίζοντας ότι αυτό όχι μόνον θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη νομικής σαφήνειας για τους παρόχους υπηρεσιών και για τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, αλλά και θα αποτρέψει τον πολλαπλασιασμό αποκλινόντων συστημάτων, τον κατακερματισμό εντός της ΕΕ και την άνιση μεταχείριση των κρατών μελών.
8. Κατά τη συνεδρίαση της CATS στις 18 Μαΐου, η Επιτροπή και η Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου αποφασήνισαν ότι η ΕΕ έχει την αρμοδιότητα να ξεκινήσει τέτοιες διαπραγματεύσεις με τις ΗΠΑ και τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να αρχίσουν διμερείς διαπραγματεύσεις. Η Επιτροπή υπογράμμισε επίσης ορισμένα από τα προαναφερθέντα οφέλη. Επιπλέον, η Επιτροπή και η Προεδρία αποφασήνισαν την αρμοδιότητα της ΕΕ επί του ζητήματος αυτού κατά την υπουργική σύνοδο ΕΕ-ΗΠΑ που πραγματοποιήθηκε στη Σόφια στις 22 και 23 Μαΐου 2018.
9. Η σύναψη εκτελεστικής συμφωνίας μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ θα πρέπει επίσης να εξεταστεί υπό το πρίσμα των διατάξεων του άρθρου 48 του ΓΚΠΔ, που μόλις ετέθη σε ισχύ. Το άρθρο προβλέπει ότι *«κάθε απόφαση [...] που απαιτεί από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία να διαβιβάσει ή να κοινοποιήσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να αναγνωρισθεί ή να είναι εκτελεστή καθ' οιονδήποτε τρόπο μόνο εάν βασίζεται σε διεθνή συμφωνία [...] μεταξύ της αιτούσας τρίτης χώρας και της Ένωσης [...], με την επιφύλαξη άλλων λόγων διαβίβασης σύμφωνα με το κεφάλαιο [V]»*.
10. Τέλος, κατά τον καθορισμό της μελλοντικής σχέσης, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους κανόνες που περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα νομοθετικά κείμενα αναφορικά με υποθέσεις όπου οι πάροχοι υπηρεσιών βρίσκονται αντιμέτωποι με αντικρουόμενες εθνικές νομοθεσίες. Ο αμερικανικός νόμος Cloud περιλαμβάνει μια «ρήτρα αβρότητας»⁵, ενώ το σχέδιο κανονισμού της ΕΕ ορίζει, στο άρθρο 15⁶, διαδικασία ελέγχου σε περίπτωση συγκρουόμενων υποχρεώσεων. Θα απαιτηθεί προσεκτική και λεπτομερής εξέταση των διατάξεων αυτών για να διασφαλισθεί αμοιβαιότητα και επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα.

---

⁵ Η ρήτρα αβρότητας δίνει τη δυνατότητα σε παρόχους υπηρεσιών να ζητήσουν από δικαστήριο των ΗΠΑ να ακυρώσει ή να τροποποιήσει διαταγή που εκδίδεται για τη διατήρηση ή τη γνωστοποίηση δεδομένων, αν τα δεδομένα αφορούν πρόσωπο που δεν είναι υπήκοος των ΗΠΑ και αν η συμμόρφωση με τη διαταγή θα τους ανάγκαζε να παραβούν τους νόμους χώρας με την οποία οι ΗΠΑ έχουν συνάψει εκτελεστική συμφωνία που παρέχει παρόμοιες δυνατότητες στους παρόχους υπηρεσιών δυνάμει του δικαίου τους.

⁶ Το άρθρο 15 προβλέπει διάλογο με την κεντρική αρχή του οικείου τρίτου κράτους. Μόνο στην περίπτωση που η αρχή αυτή δεν προβάλλει αντιρρήσεις, μπορεί να γίνει δεκτή η ευρωπαϊκή εντολή υποβολής στοιχείων και να υποβληθούν δεδομένα.

- 11. Καλούνται οι υπουργοί να επιβεβαιώσουν ότι επιθυμούν την ταχεία ενεργοποίηση των διαπραγματεύσεων με τις ΗΠΑ για τη σύναψη εκτελεστικής συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ· επιπλέον, καλούνται να ζητήσουν από την Επιτροπή να υποβάλει επείγοντως προς το Συμβούλιο σύσταση διαπραγματευτικής εντολής για τον σκοπό αυτόν. Οι υπουργοί καλούνται να ζητήσουν από την Επιτροπή να προχωρήσει σε ανάλογες ενέργειες όσον αφορά το δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο της Σύμβασης της Βουδαπέστης που βρίσκεται υπό κατάρτιση υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης.*
-